RAADSVOORSTEL

Postregistratienummer	22.0000106

Onderwerp	Voorstel tot het indienen van een zienswijze op de Kadernota 2023 van de Omgevingsdienst NHN
Sector	Grondgebiedzaken
Portefeuillehouder	R.W. Tesselaar
Steller	J.J.M. Groot

Inleiding

De Kadernota 2023 van de Omgevingsdienst NHN is aangeboden door de Omgevingsdienst NHN als voorbereiding van zijn begroting 2023. In de kadernota staan de verwachte ontwikkelingen voor 2023 met de daarbij behorende financiële informatie. De Omgevingsdienst verricht voor haar eigenaren (gemeenten en de provincie) taken op gebied van de fysieke leefomgeving en het omgevingsrecht. In grote lijnen betreft het bedrijfsgebonden (milieu)taken, duurzaamheidstaken, natuurbescherming, zwemwater, (vaar-)wegen en advisering bij ruimtelijke plannen.
De huidige dienstverleningsovereenkomst tussen de gemeente Opmeer en de Omgevingsdienst is voornamelijk gebaseerd op de uitvoering van de verplichte landelijke basis(milieu)taken. Dit zijn activiteiten op gebied van regulering en toezicht/handhaving (bedrijfsgebonden) milieubeheer, toezicht op sloop en bodem en duurzaamheid (RES, campagne aardgasvrij wonen, verduurzamen bestaande bouw, meerjarenprogramma bedrijventerreinen en activiteiten binnen het thema Circulair). Aanvullend hierop is in de laatste jaren de vraag naar advisering over met name ruimtelijke plannen aanzienlijk toegenomen.

Met de kadernota worden de eigenaren van de Omgevingsdienst gevraagd om extra financiering voor de reguliere bedrijfsvoering:

1. Indexatie
2. Aantrekken 3 omgevingsadviseurs
3. Behandelen Wob-verzoeken

Daarnaast worden ontwikkelingen en factoren genoemd waarvan de financiële gevolgen voor de begroting(en) nog niet inzichtelijk en niet kwantificeerbaar zijn, zoals:

1. Implementatie van de Omgevingswet w.o. de keuzes die gemeenten maken en het uitvoeren van de extra taken en verantwoordelijkheden op het gebied van geluid en bodem.
2. Onderzoek effecten Omgevingswet

3. Onderzoek outputgericht werken en financieren.

Met deze extra kosten moeten de gemeenten bij het opstellen van de eigen begroting rekening houden.

De gemeenten en de provincie worden gevraagd om een zienswijze op de Kadernota te geven, die betrokken zullen worden bij de opstelling van de begroting 2023 van de omgevingsdienst.

Beslispunten

1. Een positieve zienswijze af te geven over de kadernota 2023 van de Omgevingsdienst NHN.

Beoogd effect

Het geven van beleidsmatige en financiële kaders voor de begroting 2023 van de Omgevingsdienst NHN.

Argumenten

1.1. In de Kadernota 2023 zijn de financiële en beleidsmatige uitgangspunten voor de Programmabegroting 2023 en meerjarenperspectief 2023-2026 opgenomen.

Met de kadernota worden de eigenaren van de omgevingsdienst gevraagd om extra financiering en wordt gevraagd rekening te houden met toekomstige kosten die nog niet (voldoende) inzichtelijk en kwantificeerbaar zijn.

<u>Voor de reguliere bedrijfsvoering:</u>

1. Indexatie

Conform de geldende financiële uitgangspunten voor gemeenschappelijke regelingen in NoordHolland Noord (FUGR) en de brief van de Regietafel is in deze kadernota een indexatiepercentage van 2,3% opgenomen, wat neerkomt op een verhoging van € 1.483.

2. Aantrekken 3 fte omgevingsadviseurs

In 2021 is de omgevingsdienst een pilot gestart met twee Omgevingsadviseurs, die gemeenten adviseren bij het maken van de omgevingsvisie, - plan en programma.
Vanuit de pilot is gebleken dat bij opdrachtgevers meer behoefte bestaat aan inhoudelijke bijdragen op strategisch niveau. Naast de specialistische kennis die de omgevingsdienst inbrengt wordt van de omgevingsdienst een actieve en integrale advisering gevraagd op beleidsniveau. Voorgesteld wordt om 3 omgevingsadviseurs aan te stellen en daarvoor € 300.000 te reserveren. In de kadernota is de optie van structurele middelen opgenomen, omdat de BBV voorschrijft dat structurele kosten gedekt moeten worden door structurele inkomsten. Er zou ook gekozen kunnen worden voor de toekenning van incidentele middelen voor het jaar 2023. Bij deze laatste optie is het alleen mogelijk om extern in te huren. Het is echter nog onduidelijk of deze inhuur in de huidige markt te verkrijgen is. Bovendien is in het algemeen inhuur kostbaarder.

3. Behandelen Wob-verzoeken

De afgelopen tweeëneenhalf jaar is een significatie toename te zien van het aantal verzoeken in het kader van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). Daarnaast is een toename te zien als het gaat om het aantal arbeidsintensieve Wob-verzoeken. De huidige organisatie kan deze toename niet aan. Daarnaast vraagt de uitvoering van de Wet Open Overheid (per 1 juni 2022) personele uitbreiding met o.a. een contactfunctionaris. Voorgesteld wordt hiervoor € 150.000 op te nemen.

4. Onderzoek effecten Omgevingswet

Op basis van het onderzoeksrapport "Analyse financiële impact Omgevingswet op de begrotingen van de omgevingsdiensten" van Seinstra & Partners, wordt ingeschat dat de kosten structureel 10% tot 12% zullen stijgen. Op dit moment is het echter nog onduidelijk wat de exacte financiële consequenties zullen zijn voor de omgevingsdienst. Deze verwachting is dan ook opgenomen als P.M.-post. De gemeenten kunnen deze kosten (deels) dekken door het heffen van milieuleges.

Voor doorontwikkeling staand beleid:

5. Decentralisatie bodemtaken naar de gemeente

Op dit moment voert de omgevingsdienst de bodemtaken namens de provincie Noord-Holland uit. Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet wijzigt het bevoegd gezag van bodemverontreiniging van provincie naar gemeenten. Tegelijkertijd worden de financiële middelen vanuit het Provinciefonds naar het Gemeentefonds overgeheveld. Recentelijk is tijdens een Bestuurlijk Bodemberaad aangegeven dat op ambtelijk niveau door I&W, VNG, IPO en UvW is afgesproken dat, om een robuuste uitvoering van deze bodemtaken te waarborgen, de rijksbijdragen in de huidige omvang t/m 2030 te continueren, met inachtneming van de begrotingsregels. De provincie heeft in het Bestuurlijk Bodemberaad aangegeven dat zij, evenals andere provincies, een deel van de huidige bodemtaken financiert uit eigen middelen en dat zij dit waarschijnlijk niet meer zal doen - een definitief besluit hierover is nog niet genomen-, nadat de taken onder de Omgevingswet aan de gemeenten zijn overgedragen. Om die reden is in de kadernota geen raming opgenomen in afwachting van de besluitvorming die nog moet plaatsvinden.

1.2. De extra gevraagde financiële bijdrage staat op gespannen voet met de financiële situatie van gemeenten maar is noodzakelijk om goed in te kunnen spelen op de ontwikkelingen.
Weliswaar gaat het voor Opmeer om een overzienbare extra bijdrage van € 3.544 op een totale bijdrage van € 68.003, er moet rekening gehouden worden met nog niet inzichtelijke extra kosten, zoals gemoeid met de invoering en uitvoering van de Omgevingswet. In de kadernota wordt niet onderbouwd dat de begroting(en) geen ruimte heeft voor de extra kosten. Evenwel is duidelijk dat de extra bijdrage voor de personeelsuitbreiding noodzakelijk is en dat in de begroting van de omgevingsdienst geen ruimte kan worden gevonden zonder dat dat ten koste gaat van andere noodzakelijke of gewenste uitgaven.

Kanttekeningen

In de kadernota worden ontwikkelingen en factoren genoemd waarvan de financiële gevolgen voor de begroting(en) nog niet duidelijk zijn, zoals:

Implementatie van de Omgevingswet
De implementatie van de Omgevingswet w.o. de keuzes die gemeenten maken en het uitvoeren van de extra taken en verantwoordelijkheden op het gebied van geluid en bodem bepalen de inrichting van de dienstverlening en de organisatie, zowel kwantitatief als kwalitatief.
De rol van de omgevingsdienst bij de implementatie en uitvoering van de Omgevingswet is nog volop in ontwikkeling. Naar verwachting zal in de eerstvolgende jaren van de transitieperiode (loopt tot 2029) over de diverse onderdelen meer duidelijkheid komen en zo ook welke gevolgen deze hebben voor de huidige Dienstverleningsovereenkomst met de Omgevingsdienst en daarmee voor de kosten.

Financieringsmodel
In 2021 is een pilot gestart om te onderzoeken op welke wijze de uitvoering van het takenpakket meer outputgericht kan worden gewerkt en gefinancierd. De resultaten en besluitvorming hieromtrent zullen in 2023 hun beslag krijgen en kunnen gevolgen hebben voor de begroting.

Decentralisatie bodemtaken
De provincie financiert een deel van de huidige bodemtaken uit eigen middelen (naast de rijksbijdrage) maar heeft aangegeven en dat zij dit waarschijnlijk niet meer zal doen, nadat de taken onder de Omgevingswet aan de gemeenten zijn overgedragen. Om die reden is geen raming opgenomen in afwachting van de besluitvorming die nog moet plaatsvinden. Rekening moet worden gehouden met een extra financieringsvraag van de Omgevingsdienst voor de uitvoering van de bodemtaken. In de Kadernota wordt geen inzicht gegeven in deze eventuele extra kosten. De gemeenten worden voorgesteld om in de eigen begroting hiervoor een reservering op te nemen.

Dienstverleningsovereenkomst
De huidige dienstverleningsovereenkomst tussen de gemeente Opmeer en de omgevingsdienst is voornamelijk gebaseerd op de uitvoering van de verplichte landelijke basis(milieu)taken. Dit zijn activiteiten op gebied van regulering en toezicht/handhaving (bedrijfsgebonden) milieubeheer, toezicht op sloop en bodem en duurzaamheid (RES, Aardgasvrij wonen en verduurzamen bestaande bouw). Aanvullend hierop is in de laatste jaren de vraag naar advisering over met name ruimtelijke plannen aanzienlijk toegenomen. Ook wordt door ons onderzoek gedaan naar de mogelijkheden en wenselijkheid om dienstverleningsovereenkomst, waarin de taken staan die de omgevingsdienst voor de gemeente Opmeer uitvoert, uit te breiden.

Zodra meer inzicht is in de financiële consequenties van de hiervoor genoemde ontwikkelen en factoren, zullen we dat betrekken bij het opstellen van onze kadernota en najaarsnota.

De omgevingsdienst zal gevraagd worden om bij de aanbieding van de conceptbegroting 2023 voor de Omgevingsdienst NHN tot een nadere concretisering te komen van de extra benodigde middelen voor de implementatie van de Omgevingswet, de uitvoering van extra taken en verantwoordelijkheden op het gebied van geluid en bodem, alsmede het output gericht werken en financieren.

Financiën

De door de omgevingsdienst gevraagde extra financiële bijdrage aan de gezamenlijke eigenaren is € 904.019 leidt na verdeling over de deelnemers tot een extra bijdrage voor Opmeer van € 2.061 ,excl. indexatie.
De toegepaste loon- en prijsindexaties is in overeenstemming met de vastgestelde financiële uitgangspunten die gelden voor de gemeenschappelijke regelingen in NHN (artikel 4 van Uitgangspunten gemeenschappelijke regelingen, FUGR 2019). Voor 2023 geldt een indexpercentage van 2,3 wat neerkomt op een verhoging van € 1.483 voor Opmeer. Na indexatie wordt de bijdrage van Opmeer in 2023 totaal € 68.003. Dit bedrag is in onze huidige begroting voor de omgevingsdienst geserveerd. In onze kadernota 2022 is opgenomen dat de kosten naar verwachting jaarlijks oplopen met € 5.000. De kosten voor geleverde expertise/advisering dat in

principe deel uitmaakt van de vergunningverlening kunnen worden gedekt met eventuele leges voor milieuvergunningen.

Uitvoering

De standpunten van de raad ten aanzien van de financiële en beleidsmatige kaders dienen voor 1 maart 2022 kenbaar te zijn bij de Omgevingsdienst. Dit stelt het dagelijks bestuur in staat deze te verwerken in de begroting 2023, welke voor 15 april 2022 aan de gemeente wordt toegezonden met een uitnodiging deze van eventuele zienswijzen te voorzien. De begroting 2023 wordt samen met de jaarrekening 2021 op 13 juli 2022 ter vaststelling aan het algemeen bestuur aangeboden.

Communicatie

Het besluit van de raad wordt gecommuniceerd met de Omgevingsdienst NHN.

Bijlagen

- Kadernota 2023 – Omgevingsdienst Noord-Holland Noord
- Aanbiedingsbrief bij Kadernota 2023

Het college van burgemeester en wethouders

Datum: 11 januari 2022

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Opmeer,

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 11 januari 2022;

gelet op de behandeling in de Commissie Ruimte van 1 februari 2022;

besluit:

1. een positieve zienswijze af te geven over de kadernota 2023 van de Omgevingsdienst NHN.

Aldus besloten in de raadsvergadering van 17 februari 2022.

voorzitter	griffier
G.J. van den Hengel	M. Versteeg